

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 4.05.2026

Sayı: 6114

44226

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Mustafa ÇİFTÇİ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını; Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Türkiye'de ehliyetine el konulan binlerce insan için hayat, bir gecede altüst olabiliyor.

Bir imza, bir tutanak, bir karar...

Ve ardından gelen uzun bir belirsizlik dönemi.

Kâğıt üzerinde "idari yaptırım" olarak görülen bu süreç, gerçekte insanların işini, gelirini, hatta hayat düzenini doğrudan etkileyen ağır bir cezaya dönüşüyor.

Elbette trafik güvenliği hayati bir mesele. Alkollü araç kullanımı, aşırı hız, tehlikeli sürüş gibi ihlallerin karşılıksız kalmaması gerekir. Ancak sorun burada başlıyor: Ceza ile ölçü arasındaki denge çoğu zaman kayboluyor. Ehliyetine el konulan herkes aynı kefeye konuluyor. İhlalin niteliği, kişinin geçim durumu, sosyal etkiler... Bunlar çoğu zaman dikkate alınmıyor.

Bugün Türkiye'de ehliyeti alınan birçok kişi için bu durum, sadece araç kullanamamak değil; işini kaybetmek anlamına geliyor.

Özellikle şoförlük, kuryelik, taşımacılık gibi mesleklerde çalışan insanlar için ehliyet, bir kimlikten çok daha fazlası: ekmek kapısı. Ehliyetin alınması, doğrudan gelirinin kesilmesi demek. Bu da bireyi ve ailesini ekonomik olarak ciddi bir çıkmaza sürüklüyor.

Bir diğer sorun, süreçlerin katılığı.

Ceza veriliyor ve çoğu zaman uzun süreli bir yasak başlıyor. Ancak bu sürecin içinde rehabilitasyon, eğitim ya da davranış değişikliğine yönelik bir mekanizma neredeyse yok. Yani sistem, "cezalandırıyor" ama "düzeltmiyor." Oysa gelişmiş ülkelerde benzer durumlarda sürücülere yeniden eğitim, psikoteknik destek, kontrollü geri kazanım gibi imkanlar sunuluyor. Türkiye'de ise çoğu zaman beklemekten başka bir seçenek yok.

İtiraz ve değerlendirme süreçleri de ayrı bir problem.

Vatandaş, verilen cezanın adil olmadığını düşündüğünde başvurabileceği mekanizmaların ya yavaş işlediğini ya da yeterince etkili olmadığını düşünüyor. Bu da "hak arama" yerine "kabullenme"yi dayatıyor. Adaletin sadece var olması değil, ulaşılabilir olması gerekir.

Bir başka dikkat çeken nokta da standartlaşma sorunu.

Benzer ihlallerde farklı sonuçlar ortaya çıkabiliyor. Bu durum, uygulamada birlik olmadığını ve keyfiyet algısını güçlendiriyor. Hukukta en tehlikeli şeylerden biri de budur: öngörülemezlik.

Ve en önemlisi: İnsan boyutu.

Bu süreçler konuşulurken çoğu zaman sadece “kural ihlali” üzerinden değerlendirme yapılıyor. Oysa her cezanın arkasında bir hayat var. Bir baba, bir anne, bir genç... Bir hata yapılmış olabilir, ama bu hatanın bedeli hayatı tamamen kilitlemek mi olmalı?

Trafik güvenliği sağlanmalı, kurallar uygulanmalı. Ama bu yapılırken adalet, ölçülülük ve insan onuru göz ardı edilmemeli. Aksi halde sistem, düzen sağlamak yerine yeni mağduriyetler üretir.

Bu Bağlamda;

- 1) Ehliyetine el konulan Vatandaşların büyük bir kısmının geçim kaynağının doğrudan etkilendiği biliniyorken, bu cezaların sosyal etkileri neden dikkate alınmıyor?
- 2) Benzer ihlallerde farklı uygulamaların ortaya çıkmasının nedeni nedir? Uygulamada birlik sağlanması için ne yapılıyor?
- 3) Ceza alan sürücüler için rehabilitasyon, eğitim ve kontrollü geri kazanım programları neden yaygınlaştırılmıyor? Sistem neden sadece cezaya odaklanıyor?
- 4) İtiraz süreçlerinin daha hızlı ve etkili işlemesi için somut bir reform planı var mı?
- 5) Uzun süreli ehliyet yasaklarının, özellikle mesleki sürücüler üzerindeki yıkıcı etkisi göz önüne alındığında, alternatif yaptırımlar neden değerlendirilmiyor?
- 6) Bu cezaların caydırıcılığı ölçülüyor mu? Gerçekten kazaları azaltıyor mu, yoksa sadece mağduriyet mi üretiyor?
- 7) Ve en temel soru: Trafik güvenliğini sağlarken, Vatandaşın hayatını tamamen kilitlemeyen daha adil, daha dengeli bir sistem kurmak için ne zaman somut adımlar atacaksınız?

Bu soruların cevabı, sadece trafikteki düzeni değil; adalet duygusunu da belirleyecek. Çünkü adalet, sadece cezalandırmak değil, doğruyu bulmaktır.